

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno DCCCLXXII. ad annum DCCCCIX.

Parisiis, 1644

VI. Admonitio ad regem, & ministros reipublicae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15967

ciliationem & indulgentiam valeat promereri. Si quis vero ante satisfactionem, & reconciliationis indulgentiam, in peccatis suis perseverans mortuus fuerit, iam anathema perpetuum illi erit, & peccatum ad mortem, pro quo non dicit apostolus ut oretur.

1. Ioh. 5.

VI.

Regiam vero dignitatem, & ministros reipublicæ, ac cooperatores regii ministerii, episcopali auctoritate & Domini voce monemus, ut semet ipsos coram Deo & coram hominibus tales exhibeant, ut adiutores Dei fieri, & ab ipso & in præfenti sæculo & in futuro adiuuari mereantur: & nulla quælibet causa, aut munerum acceptio, aut amicitia cuiuslibet, vel odium, aut timor, aut gratia, ab statu rectitudinis eos deuiare compellat, quin inter proximum & proximum iuste iudicent: pupillorum vero, & viduarum, & ceterorum pauperum adiutores ac defensores, & sanctæ ecclesiæ vel seruorum illius honoratores iuxta suam possibilitatem fiant: illos quoque qui temeritate & violentia in furtis & latrocinis, siue rapinis, communem pacem populi perturbare moluntur, suo studio & correctione sicut decet compescant. Vnde quædam capitula, a præcedentibus imperatoribus & regibus statuta, in vnum collecta subiungere dignum duximus, quæ ita se habent.

EX CAPITVLIS IMPERATORVM ET REGVM.

Lib. II. c. 14.

DE pace in exercitali itinere seruanda vsque ad marcham, hoc omnibus notum fieri volumus, quod qui-

ANNO
CHRISTI
881.

cumque auctorem damni sibi præterito anno illati nominatim cognoscit, vt iustitiam de illo quærat, & accipiat. Deinceps tamen omnibus denuntiare volumus, vt vnusquisque cognoscat omnes, qui in suo obsequio in tali itinere pergunt, siue sui sint, siue alieni, vt ille de eorum factis rationem se sciat redditurum: & quidquid in pace violanda deliquerint, ad ipsius debet periculum pertinere. ea scilicet conditione, vt pacis violator primum iuxta facinoris qualitatem, siue coram nobis, siue coram missio nostro, dignas pœnas persoluat: & senior, qui secum talem duxerit, quem aut constringere noluit, aut non potuit, vt nostram iussionem seruaret, & insuper in regno nostro prædas facere non timeret, pro illius negligentia, si ante eum de his non admonuerit, & postquam negligentia contemptoris ad eius notitiam peruenerit, eum corrigere sicut decet neglexerit, honore suo priuetur, vt scilicet neuter illorum sine iusta vindicta remaneat.

Ibid, c. 15.

Si quis in exercitu infra regnum, sine iussione dominica, per vim hostilem aliquid prædare voluerit, aut fenum tollere, aut granum; siue pecora maiora vel minora, domosque infringere, vel incendere, hæc ne fiant omnino prohibemus. Quod si ab aliquo præsumptioso factum fuerit, sexaginta solidos si liber est sit culpabilis, & omnia cimelia restituat, aut cum duodecim testibus se purget. Si vero seruus hoc fecerit, capitali crimini subiaceat, & dominus omnia cimelia restituat, quia seruum suum non correxit, nec custodiuit, vt talia non perpetraret. Quoniam si nos ipsos comedimus, cito deficiemus. Vnusquisque tamen custodiat exercitum suum, ne aliqua deprædatio infra regnum fiat.

Lib. v. c.
189.

Si quis domum alienam cuiuslibet infregerit, quidquid exinde per vim abstulerit, aut rapuerit, vel furauerit, secundum legem illi, cuius domus fuerit infracta & spoliata, in triplum componat, & insuper bannum dominicum soluat. Si seruus hoc fecerit, sententiam superiorem accipiat, & insuper secundum suam legem compositionem faciat. Si quis liber homo aliquod tale damnum alicui fecerit, pro quo plenam compositionem facere non valeat, semetipsum in vadio pro seruo dare studeat, vsque dum plenam compositionem adimpleat.

Lib. III.
c. 65.

Lib. III. c. 1.

De pace admonemus, vt omnes qui per aliqua scelera rebelles sunt constringantur.

Ibid. c. 66.

Si quis messes aut annonas in hoste super bannum dominicum rapuerit, vel pauerit, aut furauerit, aut cum caballis vastauerit, æstimato damno secundum legem in triplum componat: & si liber homo hoc fecerit, bannum dominicum pro hac re componere cogatur. Seruus vero secundum legem tripla compositione damnum in loco restituat, & pro damno disciplinæ corporali subiaceat.

Lib. VI. c.
96.

Si quis infra regnum rapinam fecerit, aut cuiquam nostro fideli, eiusque homini, aliquid vi abstulerit, in triplo cui aliquid abstulit legibus componat, & insuper bannum nostrum, id est sexaginta solidos, nobis perfoluat. Postmodum vero a comite ante nos adducatur, vt in bastonico retrusus vsque dum nobis placuerit pœnas luat. Nam si publice actum fuerit, publicam inde agat pœnitentiam iuxta sacrorum Canonum sanctionem. Si vero occulte, sacerdotum consilio ex hoc agat pœnitentiam: quoniam *raptores*, vt ait Apostolus, nisi veram egerint pœnitentiam, *regnum Dei non possidebunt*. Qui vero de rebus ecclesiarum aliquid abstulerint, grauius inde iudicentur: quia sacrarum rerum ablatio sacrilegium est, & sacrilegus vocatur, qui ex eis aliquid abstulerit aut rapuerit. Extorres namque a liminibus sanctæ matris ecclesiæ tales personæ vsque ad satisfactionem ecclesiæ quam læserint, sunt habendæ, atque firmiter denotandæ.

1. Cor. 6.

Caroli
Calui
tit. XII. c.
12.

Vnusquisque missus in suo missatico prouisionem habeat, vt si aliquis de nostris fidelibus per missaticum suum transferit, aut ibi consistens, vel commanens, rapinas, vel depraedationes, aut talia illicita fecerit de quibus Deus offendi solet, & populus pro oppressione gemere, quatenus hoc subtiliter & veraciter inuestiget, & nobis renuntiet, qualiter inde nos sic ordinemus, vt nec ipsum, nec alium hoc agere delectet.

Ibid. c. 13.

Vt missi in illorum missaticis curam habeant, ne homines nostri, aut alii quilibet, vicinos suos maiores vel minores tempore æstatis, quando ad herbam suos caballos mittunt, vel tempore hiemis, quando marefcalcos illorum ad fodrum dirigunt, vicinos maiores vel minores depraudentur: & si egerint, hoc etiam, vt prædiximus, ve-

ANNO
CHRISTI
881.

raciter missi nostri inuestigent, & nobis renuntient, vt in seniore hoc sic emendemus quatenus homines suos in potestate habeat, & contenti sint debitis, & indebita iniuste non appetant.

Volumus vt res ecclesiarum, in cuiuscumque regno caput fuerit, tam de episcopatibus, quam de abbatibus, sine vlla contradictione rectores ipsarum ecclesiarum, sicut tempore domni ac genitoris nostri fecerunt, illas possideant. Et quia per vagos, & tyrannica consuetudine irreuerentes homines pax & quies perturbari solet, volumus vt ad quemcumque nostrum talis venerit, vt de his quæ egit rationem & iustitiam subterfugere possit, nemo ex nobis illum ad aliud recipiat, vel retineat, nisi vt ad rectam rationem & debitam emendationem perducatur. Et si rationem rectam subterfugerit, omnes in commune, in cuius regnum venerit, illum persequantur, donec aut ad rationem perducatur, aut de regno deleatur.

Ludouici
Balbi tit.
iii. cap. 7.
& 8.

Similiter & de eo agendum est, qui pro aliquo capitali & publico crimine a quolibet episcopo corripitur vel excommunicatur, aut ante excommunicationem crimen faciens, regnum & regis regimen mutat, ne debitam poenitentiam suscipiat, aut susceptam legitime peragat.

Caroli
Calui tit.
xxvi. c. 5.

Denuntiandum est omnibus, & a missis nostris ordinandum, vt omnes ecclesiæ & presbyteri sub immunitate ac priuilegio, & ordinatione atque dispositione episcoporum singularum parochiarum, in quibus consistunt, secundum auctoritatem canonicam, & capitularia domni Caroli imperatoris & pii Augusti Hludouici permaneant.

Caroli Calui tit. ix.
cap. 4.

Vt missi nostri diligenter inuestigent cum episcopo, & prælatibus monasteriorum, & per fideles & strenuos viros in vnaquaque parochia, de rebus ecclesiasticis in alodem datis, & sicut euidentibus & veris indiciis ac auctoritatibus compererint, diligenter a quo & quibus data sint, & quantum exinde sit describant, & nobis renuntient, vt cum consilio fidelium nostrorum hoc sacrilegium emendare curemus.

Ibid. c. 5.

Vt missi nostri expresse, & cum omni diligentia, cum episcopo & prælatibus monasteriorum, per singulas parochias requirant de rebus ecclesiasticis, vnde nonæ & de-

Ibid. cap. 6.

cimæ solui debent, & non soluuntur, vt persolui ab eadem res retinentibus faciant. Et si aliqua contradictio, quæ rationabilis videatur, oborta fuerit, describatur: & prælati ipsius casæ Dei, vnde res esse noscuntur, & ille qui eas detinet, & nonam ac decimam soluere detrectat, simul cum missis nostris ad nostram iubeatur venire præsentiam, vt tunc veritate comperta, & diffinitione decreta, quod rationabiliter inuenerimus inde præcipiamus.

Ibid.

Volumus etiam, vt inuestigent missi nostri, qualiter illi, qui easdem res ecclesiasticas, vnde decimæ dantur, siue non dantur, illas saluas habeant, & in casticiis & in siluis custoditis, vel si terræ ac mancipia inde perdita sint, vel aliquid huiusmodi, aut si familia oppressa sit contra legem, & omnia per breues renuntient missi nostri.

Ibid. c. 7.

Vt missi nostri per singulas parochias comitibus & reipublicæ ministris ex banno nostro præcipiant, ne malla vel placita in exitibus & atriis ecclesiarum, & presbyterorum mansionibus, neque in dominico, vel festiuis diebus, tenere præsumant: sed comes conuenientem locum consideret & inueniat vbi stationem ad malla tenendum constituat: quia nefas est ibi reos puniri, vbi respectu diuinæ reuerentiæ misericordiam consensu fidelium & decreto prædecessorum nostrorum consequuntur.

Ibid. c. 8.

Vt missi nostri comitibus, & omnibus reipublicæ ministris, firmiter ex verbo nostro denuntient, atque præcipiant, vt a quarta feria ante initium quadragesimæ, nec in ipsa quarta feria, vsque post octauas paschæ, malla vel placitum publicum, nisi de concordia & pacificatione discordantium, tenere præsumant. Similiter etiam a quarta feria ante natiuitatem Domini, vsque post consecratos dies obseruent: nec non in ieiuniis quatuor temporum, & in rogationibus, simili obseruatione eosdem feriatos dies venerari omnimodis studeant.

Ibid. c. 9.

Vt missi nostri omnibus per singulas parochias denuntient, quia si episcopus, aut ministri episcoporum, pro criminibus colonos flagellauerint cum virgis, propter metum aliorum, & vt ipsi criminosi corrigantur, cum tali discretione sine vlla occasione indebita, sicut in Synodo collocutum est, & vel inuiti pœnitentiam temporaliter & corporaliter agant, ne aternaliter pereant: si seniores ipso-
rum

ANNO
CHRISTI
881.

rum colonorum indigne tulerint, & aliquam vindictam inde exercere voluerint, aut eosdem colonos ne distringantur continere præsumpserint, sciant quia & bannum nostrum component, & simul cum excommunicatione ecclesiastica nostram harmiscaram sustinebunt.

Vt missi nostri omnibus reipublicæ ministris denuntient, vt comes, vel reipublicæ ministri, simul cum episcopo vniuscuiusque parochiæ sint in ministeriis illorum, quando idem episcopus suam parochiam circumierit, cum episcopus eis notum fecerit: & quos per excommunicationem episcopus adducere non potuerit, ipsi regia auctoritate & potestate ad pœnitentiam vel rationem atque satisfactionem adducant. Ibid. c. 10.

Sciant etiam fideles nostri, quia concessimus in Synodo venerabilibus episcopis, ne super beneficia ecclesiastica, vel præstarias, etiamsi quilibet monasteriorum prælatus irrationabiliter petierit, præcepta confirmationis nostræ vlllo modo faciamus. Et ideo ab irrationabili petitione se vnusquisque compescat. Ibid. c. 11.

De vno manso secundum capitulare Augustorum & prædecessorum nostrorum ad ecclesiam dato, nullus census, neque caballi pastus, a senioribus de presbyteris requiratur, sicut in præfato capitulari continetur. Sed neque de terrulis ac vineolis pro loco sepulturæ ad easdem ecclesias datis, neque de decimis, sicut in Canonibus, & in præfatis capitularibus continetur. Et vbi inuentum fuerit a missis nostris, quod seniores sine conscientia episcoporum presbyteros de ecclesiis eiiciunt, vel in ecclesiis statuunt, missi nostri, sicut in præfatis capitularibus continetur, inde faciant, & episcopi de clericis hominum nostrorum ita faciant, sicut in eisdem capitularibus continetur. Caroli Cal. ui tit. xxxii. cap. ii.

Hoc missi nostri notum faciant comitibus & populo, quod nos in omni hebdomada vnum diem ad causas audiendas & iudicandas sedere volumus. Comites autem & missi nostri magnum studium habeant, ne forte propter eorum negligentiam pauperes crucientur, & nos tædium propter eorum clamores patiamur, si nostram gratiam habere volunt. Populo autem dicatur, vt caueat de aliis causis se ad nos reclamare, nisi de quibus aut missi nostri, aut comites, eis iustitias noluerint facere.

Concil. Tom. 24.

R r r

Caroli Cal-
uitit. xxxiv.
cap. 3.Tit. xl. iii.
sub finem
cap. 1.

Vt nostri fideles, vnusquisque in suo ordine & statu, ANNO
veraciter sint de nobis securi, quia nullum abhinc in- CHRISTI
ante contra legem & iustitiam, vel auctoritatem ac iustam 881
rationem, aut damnabimus, aut dehonorabimus, aut
opprimemus, vel indebitis machinationibus affligemus:
& illorum, scilicet veraciter nobis fidelium, communi
consilio secundum Dei voluntatem, & commune salua-
mentum ad restitutionem sanctæ Dei ecclesiæ, & statum
regni, & ad honorem regium, atque pacem populi com-
missi nobis pertinentem assensum præbebitur: In hoc
vt illi non solum non sint nobis contradicentes & resisten-
tes ad ista exequenda: verum etiam sic sint nobis fideles,
& obedientes, ac veri adiutores atque cooperatores ve-
ro consilio & sincero auxilio ad nostrum debitum hono-
rem, & ad ista peragenda quæ præmisimus, sicut per re-
ctum vnusquisque in suo ordine & statu suo, principi &
suo seniori esse debet.

VII.

Ecce quæ de rapinis & de raptoribus sanctus
Spiritus per sibi organa digna comminatus est &
decreuit. Ecce quæ antecessores vestri imperato-
res ac reges, in diuersis Synodis ac placitis, confi-
lio episcoporum ac ceterorum fidelium suorum
inde constituerunt. Quæ quomodo de emenda-
tionibus quæ male acta sunt legi per Moysen da-
tæ congruant, qui eam legit intelligit. Et in euan-
gelio legimus dixisse Zacchæum ad Dominum:
Dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus:
& si quem defraudaui, reddo quadruplum. Ad hoc
enim aliam medietatem bonorum suorum seruauit.
Et hinc sanctus Augustinus in epistola ad Mace-
donium dicit: *Quod dicis inquit, Sceleris culpam*
cupiunt sibi homines relaxari, & id propter quod
scelus admissum est possidere; pessimum homi-
num genus commemoras, cui pœnitendi medicina

Luc. 19.

Epist. 54.